

Kies dan het Leven

Overweging

Liep vanmorgen de wekker af bij jullie?

Bij mij wel, want ik heb er gisteravond voor gekozen om hem te zetten.

Toen ik opstond dacht ik: wat zal ik aantrekken vandaag, wat is de temperatuur?

En jullie hebben er voor gekozen vanmorgen hier in deze viering te zijn.

Zo maken we veel keuzes door de dag heen; kleine keuzes, die geen gevolgen hebben voor de toekomst. En soms maken we grote keuzes. Keuzes die beslissend zijn voor onze levensloop. De keuze voor welke opleiding we zullen doen, of welk werk. Zo'n keuze is vaak intuïtief, omdat je nooit kunt overzien wat deze keuze voor de toekomst betekent. Wat ik ook bedacht is dat ik alle keuzes die er in mijn leven toe doen alleen moet maken.

Ik kan er met vrienden en familie over praten, maar de keuze is aan mij.

Over dit soort keuzes gaat het in deze viering niet. Het gaat over het maken van morele keuzes. Een voorbeeld daarvan is het volgende verhaal.

In mei 1945, de Tweede Wereldoorlog is net afgelopen, bevindt George Ritchie zich met een groep Amerikaanse artsen in een Duits concentratiekamp in de buurt van Wuppertal. Zij bieden hulp aan de duizenden voormalige gevangenen die zich aan de rand van de hongerdood bevinden. Temidden van die onvoorstelbare ellende ontmoet Ritchie een man die een geweldige indruk op hem maakt.

De man valt op omdat zijn houding in tegenstelling tot die van de andere gevangenen kaarsrecht is, zijn ogen helder staan en hij over een welhaast onuitputtelijke energie beschikt. Omdat hij vijf talen vloeiend spreekt wordt hij door de Amerikanen als tolk aangesteld. Onvermoedbaar is hij vijftien tot zestien uur per dag in de weer om mensen te helpen. Er gaat een sfeer van liefde en mededogen van hem uit waar mensen zich in koesteren. De man, een Poolse jood, wordt door Ritchie 'Bill Cody' genoemd. Tot Ritchies grote verbazing blijkt hij al zes jaar in het kamp te zitten. Zes jaar lang leefde hij op het zelfde hongerdieet als alle andere gevangenen en sliep in dezelfde door ziekte geteisterde barakken. En toch ziet hij er niet uit als een levend geraamte zoals de andere gevangenen. Elke groepering in het kamp blijkt hem als vriend te beschouwen. Als ergens ruzie uitbreekt wordt hij er als scheidsrechter en bemiddelaar bijgehaald. Ook praat hij onophoudelijk met gevangenen die in zo'n intense haat gevangen zitten dat ze iedere Duitser die ze tegenkomen direct willen doodschieten. Hij dringt er bij hen op aan hun vijanden vergiffenis te schenken. Als Ritchie opmerkt dat dat geen eenvoudige zaak is na alles wat ze hebben meegemaakt, vertelt Cody hem zijn eigen geschiedenis.

"Wij woonden in het getto van Warschau, mijn vrouw en ik, onze beide dochters en onze drie kleine zoons. Toen de Duitsers onze straat bereikten, zetten ze iedereen tegen de muur en openden het vuur met hun machinegeweren. Ik smeekte hen samen met mijn gezin te mogen sterven, maar omdat ik Duits sprak deelden ze mij in bij een ploeg dwangarbeiders". Hij pauzeert even en gaat dan door: "Op dat moment moest ik voor mijzelf beslissen of ik de soldaten die hiervoor verantwoordelijk waren moest haten of niet. In feite was het geen moeilijke beslissing. Ik was advocaat. In mijn praktijk had ik maar al te vaak gezien wat haat kan uitrichten met het lichaam en de geest van mensen. Haat had zojuist de zes mensen die

voor mij belangrijker waren dan wat ook ter wereld het leven gekost. Daarom besloot ik op dat moment dat ik de rest van mijn leven - ongeacht of dat enkele dagen of vele jaren zou duren - iedereen zou liefhebben met wie ik in aanraking zou komen". Ineens besepte Ritchie dat dát - liefde voor iedereen - de kracht is die deze man zo gezond en fit had gehouden ondanks alle ellende en ontberingen die hij had doorgemaakt.

Dit verhaal heb ik al vele malen gelezen en iedere keer maakt het ontzettend veel indruk op me. De keuze die hij in een momentje maakt heeft gevolgen voor hemzelf, maar ook voor anderen.

Logisch zou zijn dat hij na het doodschieten van zijn meest geliefden een verschrikkelijke haat voelt opkomen.

En ik vraag mij af, jullie waarschijnlijk ook, of ik dat zou kunnen. Ik kan het me ook niet zo goed voorstellen om na zoiets verschrikkelijks als het verliezen van je vrouw en kinderen, te bedenken dat je voortaan iedereen lief zult hebben.

Een ander voorbeeld voor mij is Etty Hillesum; dit jaar is het 100 jaar geleden dat ze is geboren. Ze heeft ons haar boeken nagelaten, waarin ze op zoek is naar God, gesprekken met hem heeft, waarin ze zegt: 'Dit ene wordt me steeds duidelijker: dat jij ons niet kunt helpen, maar dat wij jou moeten helpen en door dat laatste helpen wij onszelf. En in één van haar laatste brieven uit Westerbork schrijft ze: 'Ik vecht niet meer met jou, God; mijn leven is één grote samenspraak met jou.

Vervolgens kiest ze ervoor zo goed en zo kwaad als het gaat de gevangenen in Westerbork hulp te bieden. Ze probeert in alle omstandigheden gelukkig en vredig te zijn en het lukt haar ook nog. Ze leert ons om ons niet mee te laten voeren met gebeurtenissen buiten ons zelf, maar onze eigen vrede te vinden. Ze zegt over de hel van Westerbork: dit verandert mijn vrede, mijn vreugde en mijn vrijheid niet.

Ook Rosa Parks, de Afro-Amerikaanse vrouw, die in 1955 in de bus blijft zitten waar ze zit, bedreigd door de chauffeur die, met een pistool aan zijn broekriem, haar sommeert plaats te maken voor een blanke passagier. Maar ze weigert op te staan. Ze pikt het niet langer. Vervolgens wordt ze door 3 agenten gearresteerd en vastgezet in een cel. Na betaling van de borgsom door vrienden, komt ze vrij. Haar verhaal gaat als een lopend vuurtje rond en als de dan nog onbekende dominee Martin Luther King het hoort, roept hij op tot een collectieve boycot van de busmaatschappij. Die boycot brengt het vervoersbedrijf aan de rand van een faillissement. Na meer dan een jaar gaat het stadsbestuur overstag: rassenscheiding in de bus wordt onwettig verklaard. Haar keuze om te blijven zitten heeft grote gevolgen gehad.

De tekst in Deuteronomium zegt ons: Leven en dood houd ik je voor. Kies dan het leven. Dat is een uitnodiging om de goede keuzes te maken, keuzes die onszelf kunnen veranderen en ons met liefde voor de ander vervullen, wie die ander ook mag zijn. Keuzes die er werkelijk toe doen, die structuren veranderen en ieder mens tot zijn of haar recht doen k

Durf te beginnen
aan de langste reis in een mensenleven,
van je hoofd naar je hart.
Ga de confrontatie aan
met weggestopte herinneringen en angsten,
vertrouw alleen je hart
als je de nacht ingaat
en de schaduwen van je leven
onder ogen ziet
en uit het donker tevoorschijn haalt.
Ontdek dat al je verdriet wordt genezen,
al je angst van je weggenomen,
en je fantasie weer alle ruimte krijgt,
door de tedere kracht van de liefde.
Je hart wordt weer een veilige plaats
van geluk en schoonheid,
van stil en verborgen verlangen
naar het moment dat je ziel vleugels krijgt.

David Hodges
trappist van de abdij op Caldey Island